

स्थानीय राजपत्र

विगु गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड २	संख्या ४	मिति: २०७५/०९/०५
भाग २ विगु गाउँपालिका नेपालको संविधानको धारा २१५ को उपधारा (१) बमोजिमको कार्यपालिकाले तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ।		
सम्बत् २०७५ सालको कार्यविधि संख्या ४		

विगु गाउँपालिका नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा २ (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विगु गाउँपालिका यो “नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ बनाइ लागु गरेको छ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क. यो कार्यविधिको नाम “नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ ” रहेको छ ।

ख. यो कार्यविधि बिगु गाउँकार्यपालिकाले स्वीकृत गरेपछि तुरुन्तै लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।

ख) “गाउँपालिका” भन्नाले बिगु गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

ग) “कार्यालय” भन्नाले गाउँपालिका रहेको केन्द्रीय कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

घ) “समिति” भन्नाले बिगु गाउँपालिकाका यस कार्यविधि बमोजिम गठित पदपूर्ति समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

ङ) “नगर प्रहरी” भन्नाले बिगु गाउँपालिकाबाट नियुक्त प्रहरी कर्मचारीलाई सम्झनु पर्दछ ।

च) “भत्ता” भन्नाले बिगु गाउँपालिका समय समयमा तोकिए अनुसार बमोजिमको भत्तालाई सम्झनु पर्दछ ।

छ) “आर्थिक वर्ष” भन्नाले श्रावण १ गते देखि शुरु भई आषाढ मसान्तमा समाप्त हुने अवधिलाई सम्झनु पर्दछ ।

ज) “कार्यपालिका” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम गठन हुने गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

झ) “गाउँ सभा” भन्नाले गाउँपालिकाको सभा सम्झनु पर्दछ ।

ञ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख

प्रशासकीय अधिकृतको रुपमा काम गर्न नेपाल सरकारबाट खटाईएको अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

- ट) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले गाउँकार्यपालिकाले समय समयमा निर्णय गरी तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।
- ठ) “जवान” भन्नाले अधिकृत बाहेकका प्रहरी जवान सम्झनु पर्छ ।
- ड) “नगर प्रहरी कर्मचारी” भन्नाले नगर प्रहरी अधिकृत र जवानलाई सम्झनुपर्छ ।

३) कार्यविधिका व्याख्या गाउँ कार्यपालिकाले गर्ने छ ।

- क) कुनै अधिकारीले यस कार्यविधिको प्रयोग गर्दा नगर प्रहरी कर्मचारीलाई मर्का परेमा निजले गाउँकार्यपालिका समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
- ख) कार्यविधिको बुँदा ३ (क) को सम्बन्धमा गाउँ कार्यपालिकाले निवेदन परेको मितिले ३० दिन भित्रमा निर्णय गरिसक्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद २

नगर प्रहरी सेवा गठन रेखदेख र नियन्त्रण

- ४) **नगर प्रहरी सेवाको गठन :** गाउँपालिकामा एक नगर प्रहरी सेवा समुह रहन छ । नगर प्रहरी सेवाको गठन र त्यसमा रहने नगर प्रहरी कर्मचारीहरुको संख्या सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- ५) **गाउँपालिकामा रहने नगर प्रहरीका पद र तह :**
 - १) नगर सभाले तोकेको पद र तह रहनेछन ।
 - २) गाउँपालिका प्रत्येक पदको कार्य विवरण बनाउनेछ र त्यस्ता कार्य विवरणमा सम्बन्धित पदको काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकार समेत उल्लेख गरिनेछ ।
 - ३) नगर प्रहरी प्रमुख लगायत नगर प्रहरी कर्मचारीहरुको कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ३

नगर प्रहरी कर्मचारीका कर्तव्य र अधिकार

६) नगर प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य र अधिकार :

- (१) गाउँपालिकाको नीति, कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन गर्ने,
- (२) गाउँपालिकाको सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने,
- (३) स्थानीयस्तरमा हुन सभा समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको सुरक्षा व्यवस्थापन,
- (४) स्थानीय बजार तथा पार्किङ्ग स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन,
- (५) गाउँ सरसफाइ सम्बन्धी मापदण्ड कार्यान्वयन गर्ने,
- (६) न्यायिक समितिले गरेका मिलापत्र तथा निर्णय कार्यान्वयन,
- (७) सार्वजनिक ऐलानी र पर्ती जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधार संरक्षण र सुरक्षा,
- (८) विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी खोजी, उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना,
- (९) अनाधिकृत विज्ञापन तथा होडिङ्ग बोर्ड नियन्त्रण,
- (१०) छाडा चौपायको नियन्त्रण,
- (११) अनाधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पत्ति अतिक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण,
- (१२) सार्वजनिक आवागमनमा बाधा पुऱ्याइ राखेका निर्माण सामाग्री पसल व्यवसायबाट भएको अवरोध हटाउन लगाउने नमानेमा आफै हटाई र हटाउन लाग्न खर्च सम्बन्धित व्यक्तिबाट असूल उपर गर्न पेश गर्ने ।
- (१३) सार्वजनिक जग्गा बाटो मठ, मन्दिर, ढल, नाला, चोक, पोखरी मिचि कसैले घर कम्पाउण्ड टहरा वा त्यस्तै अन्य निर्माण कार्य गरेको अथवा व्यक्तिगत रुपले उपभोग गरेको छ, छैन निरीक्षण गर्ने । निर्माण गरेको देखिएमा निर्माण कार्य रोकका गरी कानून शाखा मार्फत निर्णय

गर्ने अधिकारी समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने र भत्काउने आदेश भएमा भत्काउने ।

- (१४) गाउँपालिकामा अनियमित निर्माण काय गरेको देखिएमा नक्शापास भए नक्शापासको प्रमाण पत्र सहितको प्रतिवेदन कानून शाखा मार्फत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने । मापदण्ड विपरित निर्माण भएको देखिए भत्काउने आदेश दिएमा भत्काउने ।
- (१५) स्वास्थ्यका लागि हानिकारक चिज तथा सडेगलेको खाद्य पदार्थ विक्रि वितरणमा रोक लगाउने र तोकिएको मापदण्ड विपरित सडेगलेका हानिकारक चिज वस्तु विक्रि गरेको पाईएमा पहिला पटक भए जफत गरी गाडन लगाउने । पटक पटक यस्तो कार्य दोहोरिएमा जरिवाना गर्न वा पसल बन्द गराउन राय साथ पेश गर्ने ।
- (१६) रोगी वा कानूनल निषेध गरेका पशुपंक्षी, जीवजन्तुहरु काटमार गर्न नदिने र त्यस्ता पशुपंक्षी जीवजन्तुका मासु विक्रि वितरणमा रोक लगाउने र अटेर गरेमा जफत गरी नष्ट गर्ने साथै जरिवाना समेत गर्न राय साथ पेश गर्ने ।
- (१७) छाडा कुकर नियन्त्रण सम्वन्धी कारवाही गर्ने तथा मरेका जीवजन्तु समयमै गाडन लगाउने ।
- (१८) खतरा उत्पन्न हुने रुख काटन लगाउने तथा जोखिमपूर्ण घर पर्खाल भए सोको लिखित प्रतिवेदन पेश गर्ने र भत्काउन आदेश भए भत्काउन ।
- (१९) वडा समिति, टोल सुधार समिति, तथा सामुदायिक प्रहरीसँगको सहकार्यमा सरसफाई, सुरक्षा र सामाजिक विकृति हटाउने कार्य गर्ने गराउने ।
- (२०) गाउँकार्यपालिका, समिति, उपसमिति तथा आयोजनाहरुबाट लागू हुने नीति, निर्णय, नियम र कानून कार्यान्वयन गर्ने ।
- (२१) ईजाजत बिना पेशा, व्यवसाय गरेको फेला परेमा पेशा व्यवसायको दर्ता/नवीकरण गर्न लगाउने ।

- (२२) गाउँपालिका भित्र भित्ति लेखन, पोल व्यानर, क्रस व्यानर र विज्ञापन नीतिले निषेध गरेको विज्ञापन प्रचार-प्रसार सामाग्री तथा पोष्टर टाँस्ने कार्यमा पूर्णतया प्रतिबन्ध लगाउन अटेर गर्नेलाई जरिवाना कारवाही गर्ने ।
- (२३) गाउँपालिका सञ्चालन गर्ने वा भाग लिने सभा, सम्मेलन, तालिम, अभ्यास आदि जस्ता कार्यक्रममा गाउँपालिकाको तर्फबाट तोकिए बमोजिम प्रतिनिधित्व गर्ने ।
- (२४) नापतौलका सामाग्रीको चेक जाँच गर्ने, पसल व्यवसायमा मूल्य सूचि राख्न लगाउने तथा चेक गर्ने ।
- (२५) होटल, रेष्टुरेन्ट, गेष्ट हाउस, पार्लर जस्ता गतिविधिहरुको निरीक्षण गर्ने मापदण्ड अनुरूप नचलेका पाईएमा कारवाहीका लागि पेश गर्ने ।
- (२६) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सार्वजनिक स्थलमा जादु, सर्कस जुवा लगायतका विकृतीजन्य क्रियाकलापमा रोक लगाउने ।
- (२७) गाउँपालिकाका निर्णय अनुसार अस्थायी प्रकृतिका बजार व्यवस्था गर्ने, त्यस्तो व्यापारीहरुको लगत राख्न ।
- (२८) अरुलाई बाधा पुग्ने गरी लाउड स्पिकर रेडियो अथवा ध्वनी उत्पादन गर्ने अन्य उपकरण प्रयोग गर्न नदिने ।
- (२९) शहरमा ध्वनी, धुवा, प्रकाश अथवा अन्य कुन कारणल सार्वजनिक रुपमा बाधा पुग्ने गरी उद्योग धन्दा सञ्चालनमा रोक लगाउने ।
- (३०) दमकल (Fire Brigade) सेवालाई २४ सै घण्टा चुस्त र दुरुस्त राखी माग भएका ठाउँमा तुरुन्त राहत कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- (३१) विपद, महामारी भएमा उद्धार तथा राहतका लागि तुरुन्त खटी जाने ।
- (३२) गाउँपालिका मातहतका शाखा, आयोजना, कार्यक्रम वा कुन परियोजना अन्तर्गत तोकिए बमोजिमका कार्यहरु गर्ने गराउने ।
- (३३) गाउँपालिका अन्तर्गतका शाखा तथा आयोजनाबाट कार्यान्वयनका लागि प्राप्त भएका आदेश तथा निर्देशन कार्यान्वयन गरी सोको विवरण

तोकिएको समय भित्र उपलब्ध गराउने ।

(३४) माथि तोकिए बमोजिमका कार्यहरु समन्वय गरी जिम्मेवारी लिई जवाफदेहिता समेत बहन गन ।

(३५) गाउँपालिका तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने ।

परिच्छेद - ४

तह विभाजन र पदपूर्ति

७) नगर प्रहरीको दरबन्दी सिर्जना प्रकृया :

१) गाउँपालिकामा रहने नगर प्रहरीका विभिन्न तहका दरबन्दीहरुको श्रृजना तथा खारेजी गाउँ कार्यपालिकाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

२) श्रृजना तथा खारेजीका लागि प्रस्ताव पेश गर्नु भन्दा अघि सो पद श्रृजना गर्नुपन कारण, प्रस्तावित पदले गर्नुपन कामको विवरण, मौजुदा दरबन्दीले थप गरेको कार्यबोझ सम्हाल्न सक्ने नसक्ने अवस्था, आर्थिक क्षमता तथा प्रस्तावित पदले संगठनात्मक स्वरुपमा पार्ने प्रभाव स्पष्ट गरी सभा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

८) नगर प्रहरीहरुको शुरु नियुक्ति हुन पदहरु: नगर प्रहरीको देहायका पदहरु खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति गरी नियुक्ति हुनेछ र अरु पदहरुमा बढुवाद्वारा पूर्ति गरिनेछ ।

क) नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक

(ख) नगर प्रहरी हवलदार

ग) नगर प्रहरी जवान सहयोगी

९) नियुक्ति गर्ने अधिकारी : पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयले नगर प्रहरीको नियुक्ति गर्नेछ ।

१०) नगर प्रहरी करार सेवाको पदमा शतप्रतिशत खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गरिनेछ ।

११) खुल्ला प्रतियोगितामा भाग लिन सक्न व्यक्तिहरु : नगर पदको लागि हुने खुल्ला प्रतियोगितामा निम्न लिखित योग्यता भएका व्यक्तिहरुले भाग लिन सक्नेछन :

- १) दरखास्त आव्हान भएको सालको वैशाख १ गते १८ वर्ष उमेर पुरा भइ र २४ वर्ष ननाघेको । तर खुल्ला प्रतियोगितामा भाग लिने बहालवाला नगर प्रहरी र प्रहरी सेनाको हकमा ४० वर्ष ननाघेको ।
- २) नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक पदको लागि स्वीकृत विश्वविद्यालयबाट प्रमाणपत्र तह वा सो सरह उत्तीर्ण, नगर प्रहरी हवलदार र नगर प्रहरी पदको लागि एस.एल.सी वा सो सरह उत्तिर्ण गरेको वा प्रहरी, सेनामा कम्तिमा हवलदार पदमा काम गरेको ।
- ३) नैतिकपतन देखिने कुन फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको ।
- ४) कुन राजनीतिक पार्टीको सदस्य नरहेको ।
- ५) मानवअधिकार र मानवीय कानूनको उल्लंघनमा सजाय नपाएको ।
- ६) महिलाहरुको लागि घटीमा ५ फिट र पुरुषको लागि घटीमा ५ फिट २ इन्च उचाई भएका ।
- ७) छाती नफुलाउँदा घटीमा ३१ इन्च र फुलाउँदा ३३ इन्च भएको ।
- ८) आँखा माइनस २ वा प्लस २ भन्दा बढी कमजोर नभएको ।
- ९) स्वीकृत चिकित्सकबाट निरोगिताको प्रमाणपत्र पाएको ।

१०) नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र पाएका ।

११) पदपूर्ति समिति : गाउँपालिकाको नगर प्रहरी पदपूर्ति समिति निम्नानुसार हुनेछ ।

- (क) कार्यपालिका अनुगमण तथा मुल्याङ्कन समिती प्रमुख –अध्यक्ष
- (ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य,
- (ग) योजना तथा प्राविधिक विकास शाखा प्रमुख - सदस्य,
- (घ) प्रशासन शाखा प्रमुख - सदस्य-सचिव,

नगर प्रहरीहरुको नयाँ पदपूर्तिका लागि छनौट प्रकृत्यामा नजिकैको प्रहरी कार्यालयको प्रतिनिधि र नगर प्रहरीप्रमुखलाई विज्ञको रुपमा आमन्त्रित गरिनेछ ।

(१४) पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
 - (क) खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदको पाठ्यक्रम नेपाल प्रहरीको सम्बद्ध पदको लागि तोकिएको पाठ्यक्रम र छनौट विधिलाई आधार मान्ने र आवश्यकतानुसार पदपूर्ति समितिले पाठ्यक्रममा हेरफेर र परिमार्जन गरी निर्धारण गर्न सकिने छ ।
 - (ग) पदपूर्ति कार्यतालिका बनाउने ।
 - (घ) परीक्षाका किसिम तोक्ने ।
 - (ङ) पदपूर्तिका लागि विज्ञापन प्रकाशन गर्ने ।
 - (च) शारिरीक तन्दुरुस्ती परीक्षा संचालन गरी लिखित परीक्षाको लागि संख्या निर्धारण गरी नतिजा प्रकाशन गर्ने ।
 - (छ) नियुक्तीका लागि सिफारिश गर्ने ।
 - (ज) लोक सेवा आयोगबाट स्वीकृत प्रहरी सेवाको पदमा नियुक्ती र बढुवा गर्दा अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्तमा पदपूर्ति समितिले गर्ने भनी तोकिएका पदपूर्तिसँग सम्बन्धीत अन्य कार्य गर्ने ।
- (२) पदपूर्ति समितिले नगर प्रहरी सेवा समूहका लागि खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गर्ने सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार कार्यविधिगत निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।
- (३) खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्तिका लागि विज्ञापन गर्दा दरखास्त पेश गर्ने म्याद पन्ध्र दिन राखी स्थानिययस्तरको पत्रिका वा गाउँपालिकाको वेब साईटमा सूचना प्रकासित गर्नु पर्नेछ ।

(१५) योग्यताक्रम सूची तयार गर्ने :

- (१) उम्मेदवारहरुले दिइएको परीक्षा र अन्तरवार्तामा प्राप्त गरेको

अंकको आधारमा योग्यताक्रम सूची तयार गरी पदपूर्ति समितिले नियुक्ति/सम्भौताका लागि सिफारिस पेश गर्नेछ । कुल रिक्त पदको बढीमा १५ प्रतिशतसम्म योग्यता क्रमानुसार वैकल्पिक उम्मेदवार राखिनेछ ।

- (२) कार्यविधिको बुँदा १५ (१) वमोजिम सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरुलाई पदपूर्ति समितिले नियुक्ति/सम्भौता गर्न कार्यपालिका समक्ष नियुक्तिको लागि पेश गर्नेछ ।
- (३) नियुक्ति/सम्भौताको लागि सिफारिश भएको मितिले पैतीस दिनभित्र गाउँकार्यपालिकाले नियुक्ति/सम्भौता पत्र दिने निर्णय गरी सक्न पर्नेछ ।
- (४) कार्यविधिको बुँदा १५ (३) वमोजिम निर्णय भएको मितिले सात दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियुक्तिपत्र दिनेछ ।

१६) जेष्ठताक्रम कायम गर्ने :

- (१) नगर प्रहरी जेष्ठताक्रम कायम गर्दा निजहरुले आधारभूत तालिममा प्राप्त गरेको अंकको आधारमा कायम गरिनेछ ।
- (२) वैकल्पिक उम्मेदवारहरुले एक वर्षसम्म पनि नियुक्ति प्राप्त गर्न नसकेमा उक्त सूची स्वतः खारेज हुनेछ ।

१७) परीक्षणकालमा राखिने :

- (१) नयाँ नियुक्त गरिएका नगर प्रहरी कर्मचारीलाई एक वर्षको परीक्षणकालमा राखिनेछ । सो अवधिमा नगर प्रहरी कर्मचारीले सन्तोषजनक काम नगरेमा नगर प्रहरी प्रमुखको सिफारिसमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले थप छ महिना परीक्षणकालमा राख्न सक्नेछ । महिला नगर प्रहरी कर्मचारीको हकमा ६ महिना मात्र परीक्षणकाल रहनेछ ।
- (२) कार्यविधिको बुँदा १७ (१) वमोजिम थप भएका परीक्षणकालमा रहेको कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा

निजलाई नियुक्ति/सम्झौता गर्ने समिती समक्ष कार्यकारी अधिकारीले अवकाशको लागि सिफारिस गरि सो समितीले अवकाश दिनेछ ।

१८) नियुक्ति सदर :

- (१) कार्यविधिको बुँदा १७ (१) वमोजिमको परीक्षण कालमा रहेको नगर प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक भएमा नगर प्रहरी आधारभूत तालिममा उत्तीर्ण भएमा नेपालको राष्ट्रिय भण्डा छुवाई शपथग्रहण गराएर मात्र गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट नियुक्ति/सम्झौता सदर गरिनेछ ।
- (२) कार्यविधिको बुँदा १८ (१) वमोजिम नियुक्ति सदर भएमा परीक्षणकालको अवधिलाई नोकरीको अवधिमा गणना गरिनेछ ।

परिच्छेद - ५

गाउँपालिकाका प्रशासन र नगर प्रहरीका सम्बन्ध

- १९) गाउँपालिका प्रशासनको नियन्त्रण रहने : नगर प्रहरीका अनुशासन र आन्तरिक व्यवस्थाको कुरामा वाहेक समस्त नगर प्रहरी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र विषयगत जिम्मेवारी तोकिएको अधिकार प्राप्त अधिकारीको प्रत्यक्ष रेखदेख र नियन्त्रणमा रहनेछन ।
- २०) नगर प्रहरी प्रमुख मार्फत लेखापढी हुन : गाउँपालिका नगर प्रहरी संगठनसँग लेखापढी गर्दा सामान्यतया नगर प्रहरी प्रमुख मार्फत नै गर्नुपर्नेछ ।
- २१) कारवाही गर्दा परामर्श लिने : कुनै पनि अधिकृत तहका नगर प्रहरी कर्मचारीलाई अनुशासनहीनताका कारवाही गदा आवश्यकतानुसार नगर प्रहरी प्रमुखको परामर्श लिन सक्नेछ ।

परिच्छेद - ६

विदा

२२) विदा अधिकारको कुरा होइन

- (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले अधिकारको रुपमा विदाको दावी गर्न पाउने छैन ।
- (२) कामको अनुकुल हेरी विदा दिने अधिकारीले आफ्नो तजबीजबाट विदा दिन अथवा नदिन पनि सक्नेछ साथ आवश्यक परेमा विदामा बसेको नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजका स्वीकृत विदा रद्द गरी बोलाई काममा लगाउन सक्नेछ ।
- (३) विदाको किसिमहरु : नगर प्रहरी कर्मचारीहरुले देहाय वमोजिमका विदा पाउनेछन :
 - १) भैपरी आउन र पर्व विदा
 - २) किरिया विदा
 - ३) प्रसुती विदा
 - ४) सट्टा विदा
 - (५) प्रसुति स्याहार विदा
 - (६) विरामी विदा

२३) विदा स्वीकृत नगराई घर बस्न नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउन:

- (१) यस कार्यविधि वमोजिम विदा स्वीकृत नगराई बस्ने नगर प्रहरी कर्मचारी कार्यालयमा हाजिर हुन पाउने छैन ।
- (२) कार्यविधि (१) को उल्लंघन गरी गैर हाजिर हुने नगर प्रहरी कर्मचारीलाई गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयल सेवाबाट हटाउन सक्नेछ । तर विदाको निकास नहुँदा विदा बसी पछि सो गैर हाजिर भएको अवधिको लागि विदाको निवेदन गरी सो विदा स्वीकृत भएमा

या नियम उल्लंघन गरेको मनिने छैन ।

२४) भैपरी/पर्व विदा :

- (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले प्रत्येक सालमा १२ दिनमा नबढाइ भैपरी/पर्व विदा पाउने छ ।
- २) भैपरी/पर्व आउने विदा साधारणतः एक पटकमा २ दिनमा नबढाई लिन पाइने छ ।
- ३) भैपरी/पर्व आउने विदा एक सालको अर्को सालमा लिन पाइने छैन ।
- ४) विदा बस्नु परेमा कुनै प्रहरी कर्मचारीले विदाको स्वीकृति लिई रहन नभ्याएमा विदा वसेपछि स्वीकृत गराए पनि हुन्छ ।
- ५) भैपरी/पर्व विदा वसेका नगर प्रहरी कर्मचारीहरुले पूरा तलब, भत्ता, राशन पाउनेछ ।
- ६) भैपरी/पर्व विदा शनिवार वाहेक अरु विदाहरुसँग मिलाई लिन पाइने छैन ।

२५) किरिया विदा :

- (१) नगर प्रहरी कर्मचारी आफैं किरियामा वस्न परेमा कुल धर्म अनुसार बढीमा १५ दिन किरिया विदा पाउनेछ । यस्तो विदा महिला नगर प्रहरी कर्मचारीका पतिले किरिया वस्नुपरेमा त्यस्तो महिला कर्मचारीलाई दिईनेछ ।
- (२) यस्ता किरिया विदा बस्ने नगर प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ ।

२६) प्रसूती विदा :

- (१) महिला नगर प्रहरी कर्मचारी गर्भवती भएमा निजले सुत्केरीको अधिपछि गरी ९८ दिन प्रसूती विदा पाउनेछ ।
- (२) प्रसूती विदा वस्ने महिला नगर प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ ।

- (३) प्रसूती विदा सेवा अवधिभर दुई पटक मात्र दिइनेछ साथै गाउँपालिको दिएको सविधा उपभोग गर्न पाउनेछ ।
- ६) उल्लेख भए अनुसारको विदाको अभिलेख कर्मचारीका विदा स्वीकृत गर्ने कार्यालयले अध्यावधिक बनाई राख्नु पर्नेछ ।

२७) प्रसूती स्याहार विदा :

- (१) प्रसूति स्याहार विदा सेवा अवधिभर दुई पटक मात्र दिइनेछ । साथै गाउँपालिकाले दिइएको सुविधा उपभोग गर्न पाउनेछ ।
- २) नगर प्रहरी कर्मचारीको पत्नी सुत्केरी हुने भएमा त्यस्ता कर्मचारीले सुत्केरी हुनुभन्दा अघि वा पछि गरी पन्ध्र दिन प्रसूति स्याहार विदा लिन सक्नेछ । यो विदा सेवा अवधिमा दुई पटकसम्म पाउनेछ ।
- ३) प्रसूति स्याहार विदामा बस्ने कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ ।
- ४) प्रसूति स्याहार विदा लिने नगर प्रहरी कर्मचारीका विदा स्वीकृत गर्ने कार्यालयले अध्यावधिक बनाई राख्नु पर्नेछ ।
- ५) सुत्केरी स्याहार विदामा बस्न कर्मचारीले जन्म दर्ता प्रमाण पत्र वा सम्बन्धित अस्पतालका प्रमाणपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

२८) सट्टा विदा : कुनै पनि सार्वजनिक विदाको दिन ड्यूटी गर्ने नगर प्रहरी कर्मचारीलाई आलोपाला मिलाई सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखले सट्टा विदा दिन सक्नेछ । तर यस्तो सट्टा विदा एकपटकमा सात दिनभन्दा बढी हुनेछैन । तर करार सेवामा नियुक्त नगर प्रहरी सेवाका कर्मचारीहरुको हकमा करारनामामा उल्लेख भए अनुसारका विदा मात्र पाउनेछ ।

२९) विरामी विदा : नगर प्रहरी कर्मचारीलाई प्रत्येक सालमा १२ दिन विरामी विदा विदा पाउने छ ।

३०) विदा दिने अधिकारी: देहायको विदा स्वीकृत गर्ने अधिकार देहायको अधिकारीलाई हुनेछ : विदाको किसिम विदा स्वीकृत गर्ने अधिकारी

- १) भैपरी आउन र पर्व विदा - नगर प्रहरी प्रमुख

२) किरिया विदा - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

३) प्रसूती विदा - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

४) सट्टा विदा - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(५) प्रसूति स्याहार विदा - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(६) विरामी विदा - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

यस्ता स्वीकृत भएका विदाहरुको अभिलेख १५ दिन भित्र प्रशासन शाखामा अनिवार्य उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३१) विदा परिणत नहुन : यस परिच्छेद बमोजिम नगर प्रहरी कर्मचारीलाई जुन विदा लिई बसेको हो सोही विदा नै उपभोग गर्नु पर्नेछ । पहिले कुनै एक किसिमको विदा स्वीकृत भएकोमा त्यस्तो विदा पछि किरिया विदा वा प्रसूति विदा वाहेक अर्को किसिमको विदामा परिणत गराउन पाइने छैन ।

३२) सार्वजनिक विदा गाभिने : भैपरी आउने र पर्व विदा वाहेक अरु कुन प्रकारको विदा लिई बसेको नगर प्रहरी कर्मचारीले सो विदा भुक्तान हुँदा सार्वजनिक विदा पर्न गएमा र सार्वजनिक विदा पछि कार्यालयमा हाजिर नभएमा सा सार्वजनिक विदाको अवधि पनि निज कर्मचारीले लिएको विदा वा सो विदा बाँकी नभएमा लिन पाउने अरु विदामा वसेको मानिनेछ ।

३३) कार्यालयमा अनुपस्थित हुन उपर कारवाही : विदा स्वीकृत नगराई कार्यालयमा अनुपस्थित हुने नगर प्रहरी कर्मचारीलाई गयल र तलव कट्टी गरी विभागीय सजाय समेत गर्न सकिनेछ । यसरी गयल भएको अवधि सेवा अवधिमा गणना हुने छैन ।

३४) विदा लिने विधि :

(१) यस परिच्छेद बमोजिम विदा लिन चाहने नगर प्रहरी कर्मचारीले आफुलाई चाहिएको विदाको अवधि, कारण भए सो समेत खोली रीतपूर्वकको लिखित दरखास्त आफू हाजिर रहेको शाखा मार्फत विदा स्वीकृत गर्ने अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । विदा स्वीकृत भए नभएको सम्बन्धित शाखा प्रमुखले सम्बन्धित कर्मचारीलाई दिनुपर्नेछ ।

(२) कुनै किसिमको विदा स्वीकृत दिने अधिकारीले परिस्थितिको विचार राखिकन मात्र विदा दिने वा नदिने निर्णय गर्नेछ ।

(३) भैपरी आउन विदाको सम्बन्धमा विदा स्वीकृत गर्ने अधिकारीले उपनियम (१) वमोजिम दरखास्त नदिए पनि आफ्नो तजबीजबाट मौखिक अनुरोधको आधारमा पनि त्यस्तो विदाको स्वीकृत दिन सक्नेछ ।

(४) देहायमा लेखिएवमोजिमका कुरामा विदा दिने अधिकारीलाई चित्त बुझेमा निजले विदाको लागि दरखास्त परेको मितिभन्दा अगाडिदेखि पनि विदा बस्न पाउने गरी निवेदकलाई विदा दिन सक्नेछ ।

(क) विदा दिन अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिई रहन सम्भव थिएन भने वा

(ख) पूर्व स्वीकृतिको लागि निवेदकले सकभर प्रयास गरेको थियो भने ।

तर विदा बसी सकेपछि स्वीकृतिको लागि दरखास्त परेकोमा अस्वीकृति हुन गई त्यसको फलस्वरूप विदाको निवेदन गर्ने नगर प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरीबाट हटाइएमा निजले पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

३५) विदाको अभिलेख : विदा दिने अधिकारीले आफ्नो मातहतका सबै नगर प्रहरी कर्मचारीको विदाको अभिलेख किताव खडा गरी लगत राख्न र प्रशासन शाखालाई १५ दिन भित्र अनिवार्य लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ ।

३६) निकासालिन नभ्याएमा : कुन नगर प्रहरी कर्मचारीलाई आवश्यक परी विदामा नबसी नहुने अवस्था पर्न आएको भन्न निकटतम माथिल्लो अधिकारीलाई लागेमा र सो विदा स्वीकृत हुने देखिएमा निजले त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारीलाई विदामा बस्न लिखित आदेश दिई त्यसको सूचना विदा दिने अधिकारी समक्ष पठाउनुपर्छ ।

३७) गयल खाली जनाउन : कुनै नगर प्रहरी कर्मचारी गयल परी सो कुराको जनाउँ गाउँपालिका प्रशासन शाखामा पठाई सके पछि सम्बन्धित नगर

प्रहरी कर्मचारीले विदा स्वीकृत हुन पर्ने व्यहोरा दर्शाई आफू गयल परेको सूचना पाएको मितिले १५ दिनभित्र आफूलाई गयल गर्ने अधिकारी भन्दा एकतह माथिको सम्बन्धित अधिकारी समक्ष प्रतिवेदन दिन सक्नेछ । सो प्रतिवेदन उपर छानविन र जाँच पडताल गर्दा नगर प्रहरी कर्मचारीको प्रतिवेदन व्यहोरा साँचो देखिन आएमा सम्बन्धित अधिकृतले विदा स्वीकृत गरी थमौती गरेको व्यहोरा लेखि पठाउन सक्नेछ ।

३८) भुठो कारण देखाएमा सजाय हुन : कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीले कुन भुठठा कारण देखाइ विरामी विदा, किरिया विदा र प्रसूती विदा लिई बसेको ठहरिएमा त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारी विभागीय सजायको भागी हुनेछ ।

३९) तालिम अवधिमा विदा बस्न वारे : यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तालिम अवधिभर सार्वजनिक विदा र किरिया विदाबाहेक साधारणतया अरु कुनै विदा दिइन छैन ।

परिच्छेद ७

आचरण

४०) दान उपहार लिन नहुन : आफ्नो सरकारी काममा कुनै पनि प्रकारको असर पर्न सक्ने गरी कुनै पनि नगर प्रहरी र निजको परिवारका सदस्यसमेतले गाउँपालिकाको पूर्व स्वीकृत विना स्वदेशी तथा विदेशी संघसंस्था निकाय वा व्यक्ति कसैबाट कुनै प्रकारको दान, बक्स, पुरस्कार, कोसेली र उपकार स्वीकार गर्नु हुदैन ।

४१) चन्दा लिन नहुने : कुन नगर प्रहरी कर्मचारीले गाउँपालिकाको पूर्व स्वीकृति विना कुनै पनि कामको निमित्त कुनै किसिमको चन्दा माग्न अथवा स्वीकार गर्नु हुदैन र अरु कुन किसिमको आर्थिक सहायता प्राप्त गर्ने काममा समेत भाग लिन हुँदैन ।

४२) स्वीकृती विना अचल सम्पत्ति खरिद गन नहुने : गाउँपालिकालाई पूर्व सूचना नदिई कुन पनि नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो बसोबासको

निमित्त चाहिने बाहेक आफ्नो वा आफ्नो परिवारका कुन सदस्यको नाममा कुन अचल सम्पत्ति खरिद गर्न हुदैन यदी खरिद गर्नु पर्ने भएमा बिगु गाउँपालिकाबाट स्वीकृत लिएर मात्र खरिद गर्न सक्नेछ ।

४३) सम्पत्तिका विवरण दिनुपर्ने :

- (१) नयाँ नियुक्ति भएका नगर प्रहरी कर्मचारीले नियुक्ति भएको मितिले तीन महिना भित्र गाउँपालिका तोकिएको कर्मचारी समक्ष देहायको सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नु पर्ने छ ।
१. आफ्नो वा परिवारको सदस्यको नाममा भएका प्रत्येक अचल सम्पत्ति र शेयर, बैंक मौज्दातको विवरण ।
२. आफूसँग वा आफ्नो नाउँमा रहेको नगद, जवाहररात, सुन, चाँदीको अन्दाजी मूल्य ।
३. कार्यविधिको बुँदा ४३ को उपबुँदा १ बमोजिमको विवरण दाखिला गर्दा संयुक्त परिवारमा रहेको नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो परिवारको प्रमुखको नाममा निजसँग रहेको सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नुपर्नेछ ।
४. आफ्नो सम्पत्तिमा थपघट भएमा अख्तियारवालालाई सोको सचना तीन महिना भित्र दिनु प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीका कर्तव्य हुनेछ ।

४४) व्यापार व्यवसाय गन नहुने : कुन पनि नगर प्रहरी कर्मचारीले कार्यालयको स्वीकृती बेगर देहायका काम गर्नु हुँदैन :

१. कुनै व्यापार गर्न
२. कुनै फर्मको हिस्सदार वा सञ्चालक हुन
३. कुनै व्यवसाय चलाउन ।

४५) गाउँपालिकाको काममा थाहा पाएका कुराहरु प्रकाशन गर्न नहुने : नगर प्रहरी कर्मचारीले गाउँपालिकाद्वारा अथवा विशेष रुपमा अख्तियार नपाई आफ्नो कर्तव्यको पालना गर्दा स्थानीय तह वा गैरसरकारी संघ संस्थाबाट प्राप्त गरेको वा आफैले लेखेको अथवा संकलन गरेको कुन कागजपत्र वा समाचार प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपबाट अरु अनधिकृत नगर प्रहरी

कर्मचारीलाई वा गैह्रसरकारी व्यक्तिलाई अथवा पत्रपत्रिकालाई जानकारी दिन हुदैन ।

४६) रेडियो वा पत्रिकासँग सम्पर्क राख्न नहुने : नगर प्रहरी कर्मचारीले गाउँपालिकाको अनुमति प्राप्त नगरी कुन पत्र-पत्रिकामा आफ्नै वास्तविक अथवा काल्पनिक नामबाट अथवा बेनामी कुन लेख प्रकाशित गर्न अथवा रेडियोद्वारा प्रसारण गर्न हुँदैन । तर यस्तो प्रकाशन वा प्रसारण साहित्यिक, कलात्मक, ऐतिहासिक अथवा वैज्ञानिक र व्यवसायिक विषयको भएमा यस्ता स्वीकृती लिई रहनु पर्दैन र प्रकाशन वा प्रसारण गरेपछि जाहेरी गर्नुपर्दछ ।

४७) गाउँपालिकाको आलोचना : नगर प्रहरी कर्मचारीले कुनै कुराको आलोचना गर्दा गाउँपालिकाको नीतिका विरुद्ध असर पर्ने गरी अथवा गाउँपालिका र गाउँबासीमा खलल पुग्ने गरी भाषण, सम्वाद, लेख रचना गर्नु हुँदैन ।

४८) निर्वाचनमा भाग लिन नहुने : नगर प्रहरी कर्मचारीले कुन पनि राजनीतिक दलको लागि कुन निर्वाचनमा भाग लिन वा कसको निमित्त मत माग्न वा अन्य कुनै प्रकारले प्रभाव पार्न हुँदैन । तर कसैलाई मत दिएको वा दिने विचार गरेको कुरा प्रकट नगरी प्रचलित कानूनवमोजिम आफ्नो मताधिकार प्रयोग गर्न बाधा पर्नेछैन ।

४९) राजनीतिमा भाग लिन नहुने : नगर प्रहरी कर्मचारीले कुन राजनैतिक दल र सोसँग सम्बन्धित संस्थाका सदस्य बन्न, राजनीतिमा भाग लिन, राजनैतिक संस्थालाई सहायताको निमित्त चन्दा दिन अथवा कुनै राजनैतिक संस्था वा आन्दोलनलाई अन्य कुन प्रकारले आफ्नो प्रभाव पार्न सहयोग गर्न हुँदैन ।

५०) समय पालन र नियमितता : नगर प्रहरी कर्मचारीले ठिक समयमा तथा नियमित रूपमा आफ्नो पालोमा हाजिर हुनुपर्दछ र साधारणतया पहिले विदाको निकासो नलिई काममा अनुपस्थित हुनु हुँदैन ।

५१) अनुशासन र आज्ञापालन :

(१) नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्य तत्परताका साथ पालन गर्नुपर्दछ ।

(२) नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो कार्यालयको काम सम्बन्धी कुरामा आफूभन्दा माथिका अधिकृतले दिएका आज्ञालाई तदारुकता साथ पालन गर्नुपर्दछ ।

(३) नगर प्रहरी कर्मचारीले आफूभन्दा माथिका सबै पदाधिकारी र अधिकृतहरु प्रति उचित आदर देखाउनुपर्नेछ ।

५२) नगर प्रहरी कर्मचारीले बाहिरी प्रभाव पार्न नहुने : नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो नोकरी सम्बन्धी कुरामा आफूभन्दा माथिका अधिकृतमाथि कुनै अनुचित प्रभाव पार्न अथवा प्रभाव पार्ने प्रयत्न गर्न हुँदैन ।

५३) बहुविवाह, बालविवाह, अनमेल विवाह प्रतिबन्ध: नगर प्रहरी कर्मचारीले मुलुकी ऐन विहाबारीको महलका बिपरीत हुने गरी विवाह गर्नु गराउनु हुँदैन ।

परिच्छेद - ८

सजाय र पुनरावेदन

५४) सजाय : उचित र पर्याप्त कारण भएमा नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको सजाय गर्न सकिनेछ :

१. नसिहत दिने

२. शारीरिक थकाइ हुने (फटिक) सजाय गर्ने

३. तलव वृद्धि रोक्का गर्ने

४. तल्लो तहमा घटुवा गर्ने

५. लापरवाही गरी गाउँपालिकालाई नोक्सानी भएको सम्पूर्ण वा आंशिक रुपमा तलव भत्ताबाट कट्टी गरी असुल गर्ने ।

६. भविष्यमा स्थानीय तहमा अयोग्य नठहरिन गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने

७. भविष्यमा स्थानीय तहमा अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गन

५५) नसिहत दिने वा प्रतिकूल राय लेखन : नगर प्रहरी कर्मचारीले काममा

साधारण लापरवाही गरेमा नसिहत दिन सक्नेछ । दुई पटकसम्म नसिहत दिँदा पनि निजले काममा लापरवाही गरेमा निजको चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेखिनेछ ।

५६) तलब वृद्धि वा पदोन्नति रोक्ने : नगर प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजको तलब वा पदोन्नति रोक्का गर्न सक्नेछ ।

५७) दर्जा र तलब घटाउन : कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा सजाय गर्ने अधिकारीले तल्लो पद वा तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा ओराल्न सक्ने र गाउँपालिकालाई हानि नोक्सानी पुऱ्याएकोमा सो समेत निजबाट भराउन सक्नेछ ।

क) सन्तोषजनक काम नगरेमा ।

ख) अनुशासनहीन काम गरेमा ।

ग) आचरणसम्बन्धी कार्यविधि उल्लंघन गरेमा ।

घ) नियुक्ति भएको पाँच वर्षभित्रै नोकरीबाट अलग हुन भुट्टा कारण देखाएमा ।

ङ) दिएका आदेश निर्देशन नमानेमा वा कार्यान्वयन नगरेमा ।

च) मनासिव कारण नभई वा विदा नलिई विदा बसकोमा वा गैर हाजिर भएमा ।

छ) लापरवाही गरेमा वा नियम आदेशको पालना नगरेमा ।

५८) नोकरीबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने : देहायका अवस्थामा सजाय गर्ने अधिकारीले कुन नगर प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरीबाट हटाउन वा बर्खास्त गर्न सक्नेछ ।

क) अयोग्यताको कारणले आफ्नो पदीय जिम्मेवारी पूरा र दायित्व पूरा गर्न नसकेमा

ख) राजनीतिमा भाग लिएमा ।

- ग) बराबर अनुशासनहीनताको काम गरेमा ।
- घ) नैतिक पतन देखिन फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी दोषि प्रमाणित भएमा ।
- ङ) डिउटीमा भएका अवस्थामा वा नरहेको अवस्थामा वर्दीको पोशाक लगाई कुन मादक पदार्थ सेवन गरि हिडेमा वा जथाभावी गरेमा
- च) भ्रष्टाचार गरेमा
- छ) आफ्नो पदको जिम्मेवारी अनुसार आचरण नगरेमा
- ज) आचरण सम्बन्धी नियमहरू बराबर उल्लंघन गरेमा
- झ) मनासिव कारण नभई वा विदा नलिई विदा बसेमा वा गैरहाजिर भएमा ।

५९) सजाय सम्बन्धी कार्यविधि :

- (१) नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्ने अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सिफारिसमा नियुक्ति सिफारिस गर्ने समितीलाई हुनेछ ।
- (२) नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजायको आदेश दिनु अघि कारवाही गर्न लागिएको उल्लेख गरी, हुन सक्ने सजायसमेत खुलाई सूचना दिई निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ । त्यस्ता सूचना दिँदा लगाइएका आरोप स्पष्ट रूपले किटिएको हुनुपर्नेछ । त्यस्ता नगर प्रहरी कर्मचारीले सजाय गर्ने अधिकारीले तोकिएको म्यादभित्र आफ्नो सफाइको र प्रस्तावित सजायको सम्बन्धमा लिखित स्पष्टीकरण पेश गर्नुपर्नेछ ।

तर भागी पत्ता नलागेको वा अरु कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएका नगर प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा यस कार्यविधि बमोजिमको कार्यविधिको रीत पुर्‍याउनु पर्ने छैन ।

- क) नैतिक पतन देखिन फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी प्रमाणित भइसकेको आधारमा कुनै नगरप्रहरी कर्मचारीलाई सजाय दिनुपनि भएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजलाई गर्न

लागेको सजायको बारेमा सूचना सम्म दिनु पर्नेछ ।

ख) सफाई पेश गर्ने मौका दिन मनासिव नपर्ने भएमा सो कुराको टिप्पणी खडा गरी त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्ने छैन ।

३) सजाय गर्ने पदाधिकारी वा अधिकारीले आवश्यक ठानेमा स्वयम वा अन्य कुनै अधिकृतद्वारा जाँचबुझ गराउन सक्नेछ । जाँचबुझ गर्ने अधिकारीले आवश्यकतानुसार सम्बन्धित नगर प्रहरी कर्मचारीसमेत बुझी कारण सहित आफ्नो ठहरको प्रतिवदन तथा भएको सबुद प्रमाण दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

४) कुन फौजदारी अभियोगमा गिरफ्तार भइ थुनिएको नगर प्रहरी कर्मचारी थुनिएको अवधिभर स्वतः निलम्बित हुनेछ

तर (क) निलम्बित कर्मचारी उपर लागेको अभियोग प्रमाणित नभइ सफाई पाएमा निजले सो अवधिको चौथाइ

तलब पाएको भए सो कट्टा गरी र नपाएको भए पुरै (तलब वृद्धि हुने भएमा सो समेत) पाउने छ । कसुरदार ठहरिएमा निलम्बन भएका मिति देखिको बाँकी तलब भत्ता पाउने छैन ।

(ख) कुनै कर्मचारी गाउँपालिकाको कामको सम्बन्धमा वा नेपाल सरकारबाट भएको कारवाहीको सिलसिलामा निलम्बन भएको नभई अरु नै कारणबाट निलम्बन रहन गएको रहेछ भने त्यसरी निलम्बन रहेको अवधिको तलब भत्ता पाउने छैन ।

६०) सजायको आदेश दिने : जाँचबुझको काम समाप्त भएपछि सम्बन्धित नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजसित स्पष्टीकरण मागिएको भए निजले तोकिएको समयभित्र स्पष्टीकरण नदिएमा वा निजले दिएको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नलागेमा सजाय गर्ने अधिकारीले सजाय दिन सक्नेछ र सजायको आदेशको एक प्रति निजलाई दिनुपर्नेछ ।

६१) सेवाका अन्त गर्ने : कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा निजको सेवा अन्त गर्नुपर्दा कार्यविधि र यस कार्यविधि वमोजिमको

कार्यविधि अपनाउन पर्नेछैन ।

क) परीक्षणकालमा रहन गरी नियुक्ति भएकोमा नियुक्ति सदर नहुदै,

ख) स्वीकृत चिकित्सकको बोर्डले शारीरिक दृष्टिले अनुपयुक्त ठहर्‍याएमा,

(४) यस नियममा अन्यत्र कुरा लेखिएको भए तापनि नगर प्रहरी कर्मचारी डिउटीमा खटिएका बेला वा दैविक प्रकोप उद्धारको समयमा कुन आकस्मिक दुर्घटनामा परी वा लडी अशक्त भएमा त्यस्ता नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट अवकाश दिईनेछ र निजले ३ वर्षसम्म खाईपाई आएको पुरा तलब भत्ता पाउनेछ र

(५) नगर प्रहरी कर्मचारीको अशक्तताको निर्धारण गर्न देहाय वमोजिमका समिति रहने छन :

(१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत- अध्यक्ष

(२) प्रतिनिधि : चिकित्सक, नेपाल सरकार मातहतको अस्पताल - सदस्य

(३) नगर प्रहरी प्रमुख - सदस्य सचिव

(६) उपनियम (५) वमोजिम गठित समितिलाई कुन नगर प्रहरी कर्मचारीको मृत्यु आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा वा तालिम लिदा दुर्घटना वा विपद वा अन्य कुनै यस्तै प्रकारको घटनामा परी भएको हो वा होइन भन्ने अशक्तताको सम्बन्धमा निर्णय गर्नेसमेत अधिकार हुनेछ ।

६२) उपचार खर्च :

(१) कुन नगर प्रहरी कर्मचारी नियमित कार्यसम्पादनको सिलसिलामा विरामी भएमा औषधि उपचारको लागि देहाय वमोजिम भएको खर्चको रकम गाउँपालिका उपचार खर्चवापत दिनेछ:-

क) अस्पताल भर्ना भई वा नभई उपचार गराउँदा लागेको अस्पतालको विल वमोजिमको खर्च र अस्पतालका चिकित्सकको रोगको निदान सहितको प्रेशक्रिप्शन वमोजिम खरिद गरेको औषधि खर्च ।

ख) प्लाष्टिक सर्जरी वा निजी नर्सिङ्ग होममा गरेको चिरफार (सर्जिकल

अपरेसन) बाहेक सबै किसिमका चिरफार गर्दा लागेको बिल वमोजिमको खर्च ।

ग) आफ्नो घर वा डेरा छाडी अका जिल्लामा वा विदेशमा गई औषधि उपचार गराउँदा त्यस्ता स्थानसम्म पुग्दाको र फर्कदाको विरामीको र कुरुवा चाहिने अवस्था भए एक जना कुरुवासम्मको यातायात खर्चको पूरक र खाना खर्चवापत निज विरामी नगर प्रहरी कर्मचारीको नियमानुसार पाउने दैनिक भत्ताको पचहत्त प्रतिशत रकम ।

(२) कार्यविधिको उपबुँदा (१) मा जुनसकै कुरा लेखिएको भए तापनि नगर प्रहरी कर्मचारीको तमाम नोकरी अवधिभरमा स्थायी प्रहरी कर्मचारीहरूले अधिकृत स्तरको भए १२ महिना र सो भन्दा मुनिको पदको लागि १८ महिना वरावरको तलब रकमसम्म मात्र उपचार खर्च दिइनेछ ।

तर कार्यालयको कामको सिलसिलामा चोटपटक लाग्न गई घाइते भएको नगर प्रहरीका उपचार गर्न लागेकासम्पूर्ण खर्च वा नेपाल राज्यभित्र औषधि उपचार हुन नसक्ने भनी नेपाल सरकारद्वारा नियुक्त मेडिकल बोर्डल सिफारिस गरेको नगर प्रहरी कर्मचारीले विदेशमा गइ उपचार गराउन चाहेमा निजलाई गाउँपालिकाले उपचार खर्च र एक जना विरामी कुरुवाको खर्च समेत उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) यस नियमवमोजिम पाउने उपचार खर्च कुन नगर प्रहरी कर्मचारीले पेशकीको रुपमा लिन चाहेमा कारण मनासिब दखिए कार्यविधिको उपबुँदा (२) को अधिनमा रही पछि हिसाब बुझाउने गरी पेशकी दिन सक्नेछ

(४) भुट्टा व्यहोरा पेश गरी नियमवमोजिम उपचार खर्च माग गर्ने वा

प्राप्त गर्ने नगर प्रहरी कर्मचारी उपर विभागीय कारवाही गरिनेछ ।
त्यसरी उपचार खर्च लिई सकेको भए सो रकमसमेत त्यस्ता नगर
प्रहरी कर्मचारीबाट असुल गरिनेछ ।

परिच्छेद ९

तलब, भत्ता

६३) तलब भत्ता : नगर प्रहरी कर्मचारीले नियुक्ति पाएको वा बढुवा भएको मितिदेखि तलब भत्ता पाउने छ । तलब र राशन भत्ता दोलखा प्रहरीले पाउने सुविधालाई आधार लिइ तोके अनुसार हुनेछ ।

६४) टाइम स्केल: (१) टाइम स्केलअनुसार तलब पाउने पदमा नयाँ नियुक्ति पाउने व्यक्तिल सामान्यतः स्केलमा लेखिएको न्युनतम तलब पाउने छ । अख्तियारवालाले कारणसमेत जनाई लिखित अनुरोध गरेमा गाउँपालिका निजको प्रारम्भिक तलबलाई टाइम स्केलभित्रको कुन माथिल्लो स्थानमा तोक्न सक्नेछ । असाधारण योग्यता भएका व्यक्तिहरुको हकमा मात्र अख्तियारवालाले यस्ता अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

६५) तलब वृद्धि : देहायको अवस्थामा बाहेक प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीले एक वर्ष सेवा पुरा गरेपछि एक ग्रेड वृद्धि पाउनेछ ।

(क) परीक्षणकाल,

(ख) कायम मुकायम र

(ग) तलब वृद्धि रोक्का ।

तर नियुक्ति सदर भएपछि नगर प्रहरी कर्मचारीहरुको परीक्षणकालमा रहेको अवधिसमेत तलब वृद्धिको निमित्तजोडिने छ ।

(घ) कार्यालयमा गैर-हाजिर रही विभागीय कारवाही शुरु गरिएको वा कारवाहीका क्रममा कार्यालयमा अनुपस्थित रहेको नगर प्रहरी कर्मचारीले भने आफू अनुपस्थित रहेको मितिदेखिको तलब, भत्ता र राशन पाउनछैन ।

परिच्छेद १०

६६) निमित्त भई काम गर्ने व्यवस्था :

- (१) एक महिना ननाधने गरी कुन कारणले कार्यालय प्रमुख अनुपस्थित भएमा सोही कार्यालयका सबभन्दा बरिष्ठ नगर प्रहरी कर्मचारीले सो पदको निमित्त भई काम गर्नेछन् ।
- (२) यसरी निमित्त भई काम गरेको अवधिको सम्पूर्ण जिम्मेवारी निमित्त भई काम गर्ने नगर प्रहरी कर्मचारीका हुनेछ ।

६७) एक पदमा एक व्यक्तिमात्र कायम मुकाय वा कार्यवाहक हुने : कुनै एक पदमा एक समयमा एकभन्दा बढी व्यक्ति कायम मुकायम वा कार्यवाहक मुकरर हुन सक्ने छैन ।

६८) काम गरेको अवधिको तलब भत्ता : (१) कुनै पदमा कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गर्ने नगर प्रहरी कर्मचारीले जुन पदमा काम गरेको छ सोही पदका तलब भत्ता र राशन पाउने छ । तर पन्ध्र दिनसम्म कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गरे वापत कुन किसिमको तलब भत्ता र राशन दिइन् छैन र पन्ध्र दिनभन्दा बढी अवधि कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गरेकोमा पूरै अवधिको कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गरेवापत तलब भत्ता र राशन दिइन् छ ।

परिच्छेद ११

तालिम

६९) तालिमको व्यवस्था : नगर प्रहरी कर्मचारीलाई कार्यकुशल एवं दक्ष तुल्याउन बिगु गाउँपालिकाको तोकिए वमोजिमको आवश्यकता अनुसार अन्य तालिमहरु पनि दिन सकिनेछ ।

७०) तालिम संचालन हुन स्थान : गाउँपालिकाले तोकिएको स्थानमा हुनेछ ।

७१) तालिमको अवधि : नगर प्रहरी सेवाको सबै अधिकृत तथा जवानहरुको तालिमको अवधि बिगु गाउँपालिकाले तोकेको पाठ्यक्रम अनुसार हुनेछ ।

७२) तालिमको अनिवार्यता :

- (१) नगर प्रहरी सेवामा रहेका सबै नगर प्रहरी कर्मचारीहरूलाई आवश्यकतानुसार तालिम लिन अनिवार्य हुनेछ । यस्तो तालिममा सम्मिलित गराइएको नगर प्रहरी कर्मचारीहरूले लापरवाही देखाई आफ्नो व्यावसायिक ज्ञान प्रति उदासिनता तथा गैरजिम्मेवारी देखाएको व्यहोरा अभिलेखमा जनाइनेछ ।
- (२) व्यावसायिक तालिम हासिल गर्न उदासिनता देखाएको व्यहोरा अभिलेखमा जनाई सकेपछि निजहरूलाई पुनः एकपटक तालिमको मौका दिइनेछ । त्यसपछि पनि उदासिनता र गैरजिम्मेवारी देखाउनेलाई तल्लो पदमा भर्ना वा सेवाबाट हटाउन सकिनेछ ।

७३) तालिमका पाठ्यक्रम : विभिन्न तालिमहरूको पाठ्यक्रम तयार गर्न नगर प्रहरी प्रमुख समेत रहने एक समितिको गठन हुनेछ ।

७४) प्रशिक्षार्थीले पाउने सुविधा :

- (१) बिगु गाउँपालिका बाहिरका प्रशिक्षार्थीहरूलाई तालिम लिन आउँदा जाँदाको दैनिक भ्रमण भत्ता प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (२) राशन पाउने नगर प्रहरी कर्मचारीहरूलाई बिगुको नेपाल प्रहरीले पाए सरह राशन र भत्ता पाउन छन ।

७५) तालिम सफल भएमा : देहाय तालिममा सफल हुने नगर प्रहरी कर्मचारीहरूका हकमा देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) नगर प्रहरी अधिकृत (आधारभूत) तालिममा सफल भएका र परीक्षण कालमा रहेका अधिकृतहरू करारमा नियुक्तीका लागि सामान्यतया योग्य हुनेछन ।
- (ख) रिक्त तालिममा सफल रिक्तहरू नगर प्रहरी जवानहरूमा करार सेवामा नियुक्तिको लागि योग्य हुनेछन ।

७६) समिति गठन हुन : कार्यविधिको ७४ र ७५ मा उल्लेख भएका व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोके बमोजिमका अधिकृतहरू

भएका एक समिति गठन हुनेछ । त्यस समितिले गरेको ठहर बमोजिम नियुक्ति गर्ने अधिकारीले निर्णय दिनेछ ।

७७) प्रारम्भिक पोशाक :

- (१) सबै नयाँ भर्ना हुने अधिकृत तथा जवानहरुलाई तालिम केन्द्रबाट स्केल बमोजिम प्रारम्भिक पोशाक वितरण गरिनेछ ।
- (२) नयाँ भर्ना हुने प्रशिक्षार्थीहरुको लागि चाहिने प्रारम्भिक पोशाक बिगु गाउँपालिकाले दिनेछ ।

७८) तालिममा सामेल गराउने संख्या : नगर प्रहरीको दैनिक कार्यमा तथा सामान्य प्रशासनमा बाधा नपर्ने गरी नगर प्रहरी प्रमुखले निर्णय भए अनुसार तालिम लिन नगर प्रहरी अधिकृत तथा प्रहरी कर्मचारीहरु तोक्नेछन ।

७९) प्रशिक्षण भत्ता : राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका प्रशिक्षकहरुले पाए सरह प्रशिक्षण भत्ता दिइनेछ ।

८०) अतिथि प्रशिक्षकहरुको पारिश्रमिक: गाउँपालिकाले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८१) आन्तरिक तालिम : एकै पटक नियुक्ति भएमा नगर प्रहरी कर्मचारीलाई आन्तरिक तालिममा पठाउँदा साधारणतया समान अवसर प्राप्त हुने गरी तालिमको व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद १२

पोशाक

८२) नगर प्रहरी पोशाक : नगर प्रहरीको पोशाकको रंग र किसिम र अन्य विवरण गाउँकार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

८३) प्रारम्भिक पोशाक र सामान : प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीलाई गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयले तोके बमोजिमको पोशाक र सामान उपलब्ध गराईनेछ ।

- ८४) जाडो मौसमका लागि दिइने पोशाक : प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीलाई जाडो मौसमको लागि पोशाक निःशुल्क दिइनेछ । हरेक वर्षको लागि एक सेट पोशाक उपलब्ध गराइने छ ।
- ८५) सेरोमोनियल पोशाक : अधिकृत कर्मचारीहरूलाई सेरीमोनियल पोशाकको लागि तोकिएको रकम उपलब्ध गराइनेछ ।
- ८६) तयारी पोशाक वितरण गर्न नसकिएमा दिने सुविधा : नगर प्रहरी कर्मचारीलाई तयारी पोशाक वितरण गर्न नसकिएको अवस्थामा स्थानीय दर रेट बमोजिम सिलाई ज्याला दिइनेछ ।
- ८७) नगर प्रहरीको पोशाक सट्टा भर्ना: नगर प्रहरी कर्मचारीहरूलाई निजहरूको मालसामान र पोशाक निश्चित अवधि नपुगी वा कामकाजको सिलसिलामा फाटी गएमा नगर प्रहरी प्रमुखले पेश गरे बमोजिम सट्टा गरी नयाँ दिइनेछ ।

परिच्छेद १३

विविध

- ८८) विभागीय आदेश र निर्देशन : ऐन र यस कार्यविधिको परिधिभित्र रही देहायका विषयमा नगर प्रहरीप्रमुखले भर्ना समिती वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको निर्देशन बमोजिम आदेश तथा निर्देशन जारी गर्न सक्नेछ ।
- (क) कार्यमा छिटो छरितोपन् ल्याउने विषय
- (ख) मातहतका नगर प्रहरी कार्यालयलाई नियन्त्रण गर्न विषय
- (ग) मातहत कार्यालयको कार्यमा समन्वय कायम ल्याउन विषय
- (घ) नियममा उल्लेख भएका कुराहरु स्पष्ट तथा विस्तृत गर्ने विषय
- (ङ) विभागीय अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्था
- ८९) पुरस्कार : देहायका पदाधिकारीहरूले आफ्नो र आफ्ना मातहत कार्यालयका नगर प्रहरी कर्मचारीहरूले आफ्नो कर्तव्यपालनको सिलसिलामा प्रशंशनीय

काम गरेमा त्यस्ता नगर प्रहरी कर्मचारीहरुलाई पुरस्कार स्वरूपरकम उपलब्ध गराउन सिफारिस गर्न सक्नेछन :

- ९०) चाडपर्व खर्च पाउने : नगर प्रहरी कर्मचारील खाईपाइ आएको एक महिनाको तलब बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष चाडपर्व खर्चको रुपमा पाउनेछ ।
- ९१) अन्य सुविधा तथा व्यवस्था : (१) नगर प्रहरी कर्मचारीहरुलाई दिईने सुविधाहरु नगर कार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ । यो कार्यविधि जारी भए पश्चात रिक्त नगर प्रहरी जवान पदमा खुल्ला विज्ञापन मार्फत पदपूर्ति गरेपछि सेवा करारमा कार्यविधि जारी हुँदाको बखत कार्यरत बाहेक थप नगर प्रहरी राख्नु परेमा आवश्यकता पुष्ट्याई गरेर मात्र राखिने छ ।
- ९२) बाधा अडकाउ फुकाऊ: बिगु गाउँकार्यपालिकाका कार्यालयमा कार्यरत नगर प्रहरी कर्मचारीहरुका सेवा, शर्त, सुविधा र सचालन यस कार्यविधिमा व्यवस्था भएको हदसम्म यस कार्यविधि बमोजिम हुनेछ । यसकार्यविधिमा व्यवस्था नभएका विषयहरुको हकमा नेपाल प्रहरी नियमावली, २०७१ बमोजिम हुनेछ ।
- ९३) कार्यविधि संशोधन: यस कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन बिगु गाउँकार्यपालिकाले गर्ने सक्नेछ ।

प्रमाणीकरण मिति: २०७५।०९।०५

आज्ञाले,
नवराज ओली
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विद्युत् गाउँपालिका, दोलखा